

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2023 eduskuntavaaleihin

Kaupunginhallitus 13.02.2023 § 44
30/00.00.01.00/2023

Valmistelija Hallintosihteeri Helena Lappi

Vuoden 2023 eduskuntavaalit toimitetaan sunnuntaina 2.4.2023. Ennakkoäänestyksen ajanjakso kotimaassa on 22.-28.3.2023 ja ulkomailla 22.-25.3.2023.

Vaalilain 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvässä ajoin ennen vaaleja asetettava

1. kutakin äänestysaluetta varten **vaalilautakunta**, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä
2. laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampia **vaalitoimikuntia**, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Vaalilain 15 §:n mukaan vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n mukaan kunnallisessa toimielimessä kunnanvaltuustoa lukuun ottamatta tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Tasa-arvolain vaatimuksen tulee toteutua erikseen jäsenten ja varajäsenten osalta. Myös poliittinen edustavuus tulee ottaa valinnoissa huomioon.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita vuoden 2019 eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Vaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva eduskuntavaalien ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalilautakunnan tehtävänä on vaalipäivän äänestyksen järjestäminen äänestysalueella, annettujen äänestyslippujen alustava ääntenlaskenta ja äänestyslippujen toimittaminen keskusvaalilautakunnalle. Vaalilautakunta on kokoontuneena vaalipäivänä koko vaalitoimituksen ajan sekä vaalitoimituksen jälkeen äänestyslippujen laskemiseksi, tarkastamiseksi ja järjestämiseksi.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita vuoden 2019 eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Vaalitoimikunnan jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas, eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Vaalitoimikunta huolehtii ennakoäänestyksen järjestämisestä kunnan alueella olevissa laitoksissa.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Vaalilain 17 §:n mukaan vaalitoimitsijat kotiäänestykseen määrää kunnan keskusvaalilautakunta.

Yhteenveto valittaviksi esitetyistä jäsenistä ja varajäsenistä esitetään kokouksessa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tutustuu kokouksessa esitettävään yhteenvetoon valittavista henkilöistä sekä päättää valita vuoden 2023 eduskuntavaaleja varten vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan puheenjohtajat, varapuheenjohtajat, jäsenet sekä varajäsenet seuraavasti:

1. Valitsee Oriveden pohjoisen äänestysalueen vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, kolme jäsentä sekä viisi sijaantulojärjestyksessä tulevaa varajäsentä.

2. Valitsee Oriveden eteläisen äänestysalueen vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, kolme jäsentä sekä viisi sijaantulojärjestyksessä tulevaa varajäsentä.

3. Valitsee Oriveden itäisen äänestysalueen vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, kolme jäsentä sekä viisi sijaantulojärjestyksessä tulevaa varajäsentä.

4. Valitsee vaalitoimikuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, yhden jäsenen sekä tarpeellisen määrän, kuitenkin vähintään kolme

sijaantulojärjestyksessä tulevaa varajäsentä.

5. Toimittaa edellä esitetyt valinnat välittömästi tiedoksi keskusvaalilautakunnalle toimenpiteitä varten.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus asetti vuoden 2023 eduskuntavaaleja varten kullekin äänestysalueelle vaalilautakunnan sekä laitosäänestyksiä varten yhden vaalitoimikunnan sekä valitsi vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan puheenjohtajat, jäsenet sekä varajäsenet liitteen mukaan.
